

CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI

CAUZA LASKEY, JAGGARD ȘI BROWN contra REGATULUI UNIT

Cererile nr. 21627/93, 21826/93 și 21974/93

Hotărâre
19 februarie 1997

În cauza Laskey, Jaggard și Brown c. Regatului Unit¹,

Curtea europeană a Drepturilor Omului, constituită, în conformitate cu articolul 43 din Convenția europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale („Convenția”) și cu clauzele pertinente din regulamentul său A², într-o cameră alcătuită din următorii judecători:

Dnii R. Bernhardt, *președinte*,

L.-E. Pettiti,

C. Russo,

A. Spielmann,

Sir John Freeland,

Dnii M.A. Lopes Rocha,,

L. Wildhaber,

P. Kūris,

E. Levits,

precum și Dnii H. Petzold, *grefir*, și P. J. Mahoney, *grefier adjunct*,

După ce a deliberat în camera de consiliu la 28 octombrie 1996 și 20 ianuarie 1997.

Pronunță prezenta hotărâre, adoptată la această ultimă dată:

PROCEDURA

1. Cazul a fost deferit Curții de către Comisia europeană a Drepturilor Omului („Comisia”) la 11 decembrie 1995, în termenul de trei luni prevăzut de articolele 32 § 1 și 47 din Convenție. La originea sa se află trei cereri (nr. 21627/93, 21826/93 și 21974/93) îndreptate împotriva regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord și pe care trei cetățeni ai acestui Stat, Dnii Colin Laskey, roland Jaggard și Anthony Brown, au înaintat-o Comisiei la 14 decembrie 1992 în virtutea articolului 25.

Cererea Comisiei face trimitere la articolele 44 și 48 din Convenție, precum și la declarația mării Britanii de recunoaștere a jurisdicției obligatorii a Curții (articolul 46). . Ea are drept

Notele grefierului

¹ Cazul poartă numărul 109/1995/615/703-705. Primele două cifre indică poziția cazului pe lista cazurilor transmise Curții în anul corespunzător (a doua cifră). Ultimele două numere indică poziția cazului transmis Curții de la crearea sa și pe lista cererilor inițiale corespunzătoare la Comisie.

² Regulamentul A se aplică tuturor cauzelor deferite Curții înainte de intrarea în vigoare a Protocolului nr. 9 (1 octombrie 1994) și, după această dată, doar cauzelor referitoare la Statele nelegate prin acest Protocol. El corespunde regulamentulului intrat în vigoare la 1 ianuarie 1983 și amendat de atunci în mai multe reprize.

scop obținerea unei decizii asupra punctului de a ști dacă faptele expuse în cauză denotă o încălcare din partea Statului pârât a exigențelor articolului 8 din Convenție.

2. Răspunzând invitației prevăzute în articolul 33 § 3 d) din regulamentul A, tatăl răposat al Dlui Laskey și ceilalți doi reclamânți și-au manifestat dorința de a participa la proces și și-au desemnat reprezentanții (articolul 30).

3. Camera constituită îi includea cu drepturi depline pe Sir John Freeland, judecător ales din partea Marii Britanii (articolul 43 din Convenție), și Dl R. Bernhard, vicepreședintele Curții (articolul 21 § 4 b) din regulamentul A). La 8 februarie 1996, președintele Curții, Dl R. Ryssdal, prin tragere la sorți a numit ceilalți șapte judecători: Dnii L.-E. Pettiti, C. Russo, A. Spielmann, M.A. Lopez Rocha, L. Wildhaber, P. Kūris și E. Levits, în prezența grefierului (articolele 43 *in fine* din Convenție și 21 § 5 din regulamentul A).

4. În calitate de președinte al camerei (articolul 21 § 6 din regulamentul A), Dl Bernhard a consultat, prin intermediul grefierului, agentul guvernului britanic („Guvernul”), avocații reclamânților și delegatul Comisiei cu privire la organizarea procedurii (articolele 37 § 1 și 38). În conformitate cu ordonanța adoptată în consecință, grefierul a primit memoriul Guvernului la 2 iulie 1996 și pe cel al reclamânților la 15 iulie 1996.

5. La 17 iulie 1996, președintele a autorizat *Rights International*, o organizație neguvernamentală de apărare a drepturilor omului cu sediul la New York, să-și prezinte observațiile scrise cu privire la aspectele concrete ale cauzei (articolul 37 § 2 din regulamentul A), care au parvenit la grefă la 16 august 1996..

6. Conform deciziei președintelui, dezbaterile s-au desfășurat în public la 21 octombrie 1996, la Palatul Drepturilor Omului la Strasbourg. În prealabil Curtea a avut o reuniune de pregătire

S-au prezentat:

- *din partea Guvernului*

Dnii	I. Christie, consilier juridic adjunct, ministerul Afacerilor externe și Comunitare	<i>agent,</i>
	D. Pannick QC,	
	M. Shaw,	<i>avocați,</i>
	S. Bramley,	
Dna	B. Moxon,	<i>consilieri;.</i>

- *din partea Comisiei*

Dl	G. Ress,	<i>delegat;</i>
----	----------	-----------------

- *din partea reclamânților*

	Lord Lester of Herne Hill QC,	
Dna	A. Worrall QC,	<i>avocați,</i>
Dnii	D. Jonas,	
	A. Hamilton,	
	I. Geffen,	<i>jurisconșulți,</i>
	J. Wadham,	<i>consilier.</i>

Curtea a audiat declarațiile Dlui Ress, Lordului Lester of Herne Hill, Dnei Worrall și Dlui Pannick. .

ÎN FAPT

I. CIRCUMSTANȚELE SPEȚEI

7. Dl Laskey, cetățean al Marii Britanii născut în 1943, a decedat la 14 mai 1996. Dnii Jaggard și Brown, de asemenea cetățeni britanici, s-au născut în 1947 și, respectiv, în 1935.

8. În 1987, mai multe casete vimeo înregistrate în timpul reuniunilor cu caracter sadomzohist care implicau reclamanți și alți patruzeci și patru de homosexuali a ajuns pe mâinile poliției pe când aceasta efectua multe alte cercetări de rutine referitoare la alte probleme.reclamanții, împreună cu mai mulți bărbați, fuses în consecință acuzați de diferite infracțiuni, în special acte violente și leziuni corporale, intervenite în timpul practicilor sadomazohiste care se desfășurau pe parcursul a mai multe de zece ani. Unul din capetele de acuzare se referea la un acuzat minor de douăzeci și unu de ani, vârstă fixată la epoca faptelor pentru asentimentul acordat practicilor homosexuale masculine. În pofida existenței numeroaselor acte de violență, procuratura a limitat capetele de acuzare la doar unele acuzații exemplare.

Aceste acte constau în mod esențial în maltratări aplicate pe părțile genitale (spre exemplu, cu ceară fierbinte, glaspapir, cârlige de pescuit și ace) și în ritualuri de flagelare fie cu mâinile goale fie cu ajutorul diverselor obiecte cum ar fi urzicile, centura de sârmă sau biciul. În unele cazuri, marcarea cu fier încins sau leziunile aplicate provocau sângerări și lăsau cicatrici.

Aceste activități erau liber consimțite și întreprinse în mod privat, aparent fără un alt scop în afara căutării plăcerii sexuale. Suferințele erau aplicate conform anumitor reguli, dintre care un cuvânt codificat care permitea „victimei” să pună capăt „agresiunii”, și nu ducea în nici un caz la infecții sau leziuni permanente, nici nu necesitau asistența unui medic.

9. Aceste practici se desfășurau în diferite localuri, dintre care încăperi amenajate în camere de tortură. Ședințele erau înregistrate cu ajutorul camerelor de luat vederi; casetele erau copiate și distribuite printre membrii grupului. Urmăririle s-au fondat în esență pe conținutul acestor casete video. Nimic nu demonstra că ele fusesse vândute sau utilizate de către alte persoane în afară de membrii grupului.

10. Reclamanții pledau vinovați pentru acuzațiile de viol și provocare a rănilor după ce judecătorul fondului că ei nu pot invoca asentimentul „vitimelor” în calitate de mijloc de apărare.

11. La 19 decembrie 1990, reclamanții fusesse recunoscuți vinovați și condamnați la diverse pedepse cu închisoarea. Pronunțând verdictul, judecătorul fondului a declarat: „ (...) comportamentul ilegal cu care a fost sesizat acest tribunal va fi examinat în cadrul urmărilor dirijate împotriva heterosexualilor sau bisexualilor dacă va fi înfățuit de ei. Homosexualitatea inculpaților constituie doar fundalul temeiului cauzei.”

Dl Laskey a fost condamnat la patru ani și șase luni de închisoare, dintre care patru ani pentru instigare și complicitate la întreținerea unei case de toleranță (paragraful 31 de mai jos),

cumulați la șase luni pentru deținerea unei pornografii indecente ce reprezintă un copil. De asemenea i-a fost aplicată o pedeapsă, concomitent cu cele precedente, de douăsprezece luni de închisoare pentru diverse acuzații de atac care a cauzat leziuni corporale reale și instigare și complicitate la atac care a cauzat leziuni corporale reale, în virtutea articolului 47 din legea din 1861 cu privire la infracțiunile contra persoanei („legea din 1861” – paragraful 27 de mai jos).

12. Dl Jaggard fusese condamnat la o pedeapsă cu închisoarea pe un termen de trei ani, dintre care doi ani pentru instigare și complicitate la vătămări ilegale, în contradicție cu articolul 20 din legea din 1861 menționată mai sus (paragraful 25 de mai jos), plus douăsprezece luni pentru atac care a provocat leziuni corporale reale, pentru instigare și complicitate la săvârșirea acestor infracțiuni, și vătămări ilegale.

13. Dl Brown a fost condamnat la închisoare pe un termen de doi ani și nouă luni, dintre care douăsprezece luni de închisoare pentru instigare și complicitate la atac care a provocat leziuni corporale reale, următoarele nouă luni de închisoare pentru atac care a provocat leziuni corporale reale, și următoarele douăsprezece luni de închisoare pentru alte atacuri care au cauzat leziuni corporale reale.

14. Reclamanții au înaintat apeluri împotriva condamnării lor și sentințelor pronunțate.

15. La 19 februarie 1992, Curtea de Apel, Secția Penală (*Court of Appeal, Criminal Division*), a respins apelurile împotriva condamnării, dar totodată, curtea a considerat că reclamanții nu au realizat faptul că acțiunile lor de aplicare a leziunilor aveau un caracter criminal, și le-a redus sentințele.

16. Condamnarea Dlui Laskey fusese astfel redusă la optsprezece luni de închisoare având în vedere acuzația de complicitate la întreținerea unei case de toleranță. Ea de asemenea a pronunțat o pedeapsă, concomitent cu cea precedentă, de trei luni de închisoare pentru diverse acuzații de instigare și o pedeapsă cumulată de șase luni de închisoare pentru deținerea unei fotografii indecente a unui copil, ceea ce în total constituia doi ani.

17. Ea a redus pedepsele Dlui Jaggard și Brown la șase luni și, respectiv, la trei luni de închisoare.

18. Reclamanții au sesizat camera lorzilor cu următorul punct de drept de interes general:

„În ipoteza în care A, pe parcursul ședințelor cu caracter sadomazohist, i-a aplicat lui B răni sau vătămări, provocând astfel un atentat real integrității sale fizice, ar trebui oare procurorul să demonstreze lipsa asentimentului lui B înainte de a putea stabili culpabilitatea lui A în virtutea articolelor 20 sau 47 din legea din 1861?”

19. La 1 martie 1993, Camera lorzilor a respins recursul, înregistrat sub numele *R. v. Brown (All England Law Reports 1993, vol. 2, pag. 75)*, doi din cinci lorzi (*law lords*) nufiind de acord cu avizul majorității.

20. Lordul Templeman, care aparținea majorității, după o examinare a jurisprudenței a declarat:

„ (...) precedentele care soluționează problema atentatelor intenționate la integritatea fizică nu stabilesc că asentimentul ar fi un mijloc de apărare împotriva acuzațiilor fondate pe legea din 1861. În opinia lor,

asentimentul constituie un mijloc de apărare în cazul în care atentatele la integritatea fizică survin în cadrul activităților legale. Întrebarea este de a ști dacă acest mijloc de apărare poate fi invocat și în cazul atentatelor de această natură, cauzate în timpul întâlnirilor sadomazohiste (...)

Avocații petiționarilor au susținut că asentimentul ar trebui să constituie un mijloc de apărare (...), deoarece orice individ are dreptul de a dispune liber de corpul său. Eu nu cred că această formulare este suficientă pentru a întemeia decizia de principiu care trebuie s-o adoptăm acum. O persoană comite o infracțiune în cazul când își maltratează corpul și spiritul său consumând droguri. Legislația penală, cu certitudine deseori încălcată, impune restricții unei practici care este considerată ca fiind periculoasă și ofensatoare pentru indivizi și care, dacă ea este tolerată și generalizată, prejudiciază întreaga societate. În orice caz, în speță, petiționarii nu și-au mutilat corpurile, dar au adus atentate la integritate fizică a victimelor voluntare (...)

În principiu, există o diferență între violența fortuită și violența aplicată cu cruzime. Violența sadomazohistă presupune a anumită cruzime din partea sadiștilor, precum și umilirea victimelor. Această violență este nocivă pentru participanți și prezintă riscuri imprevizibile. Eu nu sunt dispus să inventez un mijloc de apărare bazat pe asentiment, fiind vorba de întâlniri cu caracter sadomazohist care provoacă și glorifică cruzimea (...)

Societatea are dreptul și datoria de a se proteja împotriva cultului violenței. Este pervers de a primi plăcere din suferința altuia. Cruzimea este barbară.”

21. Lordul Jauncey of Tullichette a considerat.

„În opinia mea, s-ar cuveni să fie trasată o frontieră între actele de violență în dreptul comunitar (*common law*) și infracțiunea de atac care provoacă leziuni corporale definită în articolul 47 din legea din 1861. Astfel rezultă că asentimentul victimei nu poate servi ca mijloc de apărare a cuiva care este invinuit de această ultimă infracțiune (...) În afară de cazurile relevante de o excepție bine cunoscută, cum ar fi competițiile sportive sau jocurile organizate, vătămrile corporale aplicate de către părinți sau actele chirurgicale justificate (...), atentatele reale sau grave la integritatea fizică constituie acte ilegale pe care asentimentul nu le scuză.

(...) În pofida concluziilor la care am ajuns, cred că s-ar cuveni de răspuns la argumentele conform cărora asentimentul pentru acțiunile pe care le practicau petiționarii nu erau prejudiciabile interesului general.

Petiționarii au insistat mult asupra bunei organizării și secretului care înconjură aceste practici și asupra faptului că acestea nu au cauzat nici o leziune care să necesite îngrijiri medicale. Ei au susținut că nu era vorba de prozelitism. Această afirmație nu corespunde cu următorul pasaj din decizia luată de *Lord Chief Justice*:

„Ei [Dnii Laskey și Cadman] recrutau noi participanți; ei organizau împreună desfășurarea ședințelor în casa unde aveau loc majoritatea dintre ele și unde era stocată o mare parte a instrumentelor de tortură.

Dl Cadman era mai mult obsedat sexual decât sadomazohist, dar Dl Laskey și el erau parțial responsabili, din cauza ședințelor pe care le organizat în localul Horwich, de coruperea tânărului „K”, care în prezent pară să se întrețină o relație heterosexuală normală.”

Oricum ar fi, această ar fi o greșeală, având în vedere interesul general, de a examina izolat actele petiționarilor deoarece, fără îndoială, ei și partenerii lor nu sunt unici adepți a întrunirilor cu caracter sadomazohist între homosexuali din Anglia și Țara Galilor. Camera Lorzilor trebuie deci să prevadă posibilitatea că alte persoane se vor da la acest tip de practici fără să fie la fel de disciplinați sau responsabili cum pretind a fi petiționarii. Fără a reda în detalii toate practicile pentru cei mai puțin curioși la care recurgeau petiționarii, se pare că lipsa accidentelor grave se datorează mai mult norocului decât discernământului. Rănile puteau ușor să se infecteze în lipsa îngrijirilor corespunzătoare, sângerările unei persoane seropozitive sau afectate cu sida puteau antrena contaminarea altui individ, și un sadist obsedat de excitare sexuală, băutură sau droguri putea foarte ușor să provoace o suferință sau răni care depășesc pragul acceptat de „victimă”. Camera nu știe dacă această s-a produs în alte cazuri de sadomazohism. Aceasta cu certitudine sunt acele riscuri care au determinat-o pe Lady Mallalieu să-și limiteze propunerile referitoare la interesul general mai curând la rezultatul real decât la eventualele practici litigioase. În opinia mea, această restricție este absolut nejustificată. Avându-se în vedere interesul general, prejudiciul potențial este tot așa de pertinent ca și prejudiciu real. După cum a spus judecătorul Mathew în cauza *Coney (Queen's Bench, vol. 8, pag. 547)*:

„Există o jurisprudență abundentă conform căreia asentimentul nu ar trebui să facă inofensiv ceea ce, în realitate, este pericolul.”

În afară de aceasta, riscul de prolietism și de corupție a tinerilor constituie un pericol real chiar în cauza dată, și înregistrarea pe casete video a acestor acte face să se creadă că secretul poate nu este destul de absolut după cum au pretins petiționarii în fața Camerei.”

22. Lord Mustill și Lord Slynn of Hadley nu au fost de acord cu acest punct de vedere. Primul a considerat că cauza nu trebuie examinată în cadrul legislației penale referitoare la violență, dar mai curând în cadrul dispozițiilor penale referitoare la relațiile sexuale private. El a acordat importanță argumentelor reclamanților privind articolul 8 al Convenției, estimând că deciziile instituțiilor europene apărau clar dreptul reclamanților de a-și trăi viața privată fără amestecul dreptului penal. După examinarea jurisprudenței pertinente, el a considerat că Camera lorzilor trebuia să examineze încă o dată dacă interesul general recurge la sancțiuni penale în cazul în care o persoană care și-a exprimat asentimentul a fost supusă unui prejudiciu de o asemenea gravitate, pentru căutarea, nu a profitului, dar a plăcerii sexuale. Nu i s-au părut a fi convingătoare argumentele relative la sănătate (riscul pretins de infectare sau răspândirea sida), pericolul acestor practici excluzând orice risc posibil de corupție a tineretului care ar putea atrage aplicarea sancțiunilor prevăzute de legea din 1861 pentru acest tip de comportament.

23. Lord Slynn of Hadley a considerat că, la etapa actuală a dreptului, adulți își pot exprima asentimentul față de actele comise în mod privat care nu antrenează un atentat grav la integritatea fizică. El admite că, în ultimă instanță, este vorba de o problemă de ordine publică într-un domeniu în care factorii morali sau sociali erau extrem de importanți și în care mentalitățile pot evolua. Conform opiniei lui, legislaătorul era obligat să decidă dacă acest tip de comportament se referea la dreptul penal, și nu instanțele judiciare, din grija pentru „paternalism”, să contribuie la includerea în cadrul infracțiunilor contra persoanei definite de lege a conceptelor care în realitate nu corespund acestor infracțiuni.

24. Procedura fusese p elarg comentată în presă. Reclamanții și-a pierdus posturile de lucru, iar DI Jaggard a fost supus unui tratament psihiatric îndelungat.

II. DREPTUL ȘI PRACTICA INTERNĂ PERTINENTE

A. Infracțiuni împotriva persoanei

1. *Legea din 1861 cu privire la infracțiunile împotriva persoanei*

25. Articolul 20 din legea din 1861 cu privire la infracțiunile împotriva persoanei (*Offences against the Person Act 1861* – „legea din 1861”) prevede:

„Orice persoană care cauzează alteia o leziune corporală sau un alt atentat grav la integritatea sa fizică, voluntar și ilegal, cu ajutorul sau fără ajutorul unei arme sau unui instrument (...) este pasibil (...) [de o pedeapsă cu închisoarea] care nu depășește cinci ani.”

26. Conform jurisprudenței, pentru a constitui o leziune corporală în sensul acestei dispoziții, rana trebuie să pătrundă profund în corp, nu doar în stratul superficial al pielii sau epidermei.

27. În termenii articolului 47 din legea din 1861:

„Orice persoană acuzată de cauzarea leziunilor corporale va fi condamnată (...) la o pedeapsă cu închisoarea pe un termen până la cinci ani.”

Expresia „leziuni corporale” desemnează orice rană sau vătămare aplicată în scopul de a dăuna sănătatea sau bunăstarea altei persoane” (judecătorul Liksey, în *R. v. Miller* [1954] vol.2 *Queen's Bench Reports*, pag. 292).

2. *Jurisprudența anterioară R. v. Brown*

28. În cauza *R. v. Donovan* (*King's Bench Reports* 1934, vol. 2, pag. 498), acuzatul a bătut o fată tânără, cu asentimentul ei, cu o vergea în scopul obținerii plăcerii sexuale. Judecătorul Swift a declarat.

„Este ilegal de a bate altă persoană cu o violență de așa natură încât să aibă ca rezultat probabil un atentat real la integritatea sa fizică; odată ce un asemenea act este dovedit, asentimentul nu se mai ia în considerare.”

29. În cauza *Attorney-General's reference* (a 6-a sesizare în 1980) (*Queen's bench Reports* 1980, pag. 715), în care doi bărbați, în rezultatul unei certe, au decis să se bată reciproc, Lordul Lane a declarat în fața Curții de apel:

„Este contrar interesului general ca indivizii să încerce să cauzeze sau să cauzeze efectiv leziuni corporale fără vreun motiv rezonabil. Evident nu mă refer la riscurile minore. Astfel, în opinia noastră, puțin importă dacă actul a avut loc în mod privat sau în public; este vorba de leziuni corporale odată ce atentatul real la integritatea fizică a fost voit și/sau caizat. Rezultă că majoritatea certilor cu bătaie sunt ilegale, fie că sunt sau nu produse cu asentiment. Bineînțeles, minic din cele expuse anterior nu pune la îndoială legalitatea recunoscută a jocurilor și sporturilor organizate corect, corecțiilor sau pedepselor corporale legale, intervențiilor chirurgicale justificate, spectacolelor periculoase, etc. Aceste excepții aparente ar putea să se justifice prin exercitarea unui drept în cazul corecțiilor sau pedepselor corporale, în alte cazuri, prin caracterul lor necesar în interesul general.”

3. *Jurisprudența posterioară R. v. Brown*

30. În cauza *R. v. Wilson* (*Weekly Law Reports* 1996, vol. 3, pag. 125), în care un bărbat a fost condamnat pentru leziuni corporale pentru faptul că a marcat cu inițialele sale fesele soției sale, care și-a dat acordul, cu ajutorul unui cuțit încins, camera criminală a Curții de apel i-a permis persoanei vizate să înainteze un recurs. În hotărârea acesteia, Lordul Justice Russell a declarat:

„ (...) nu există comparații posibile între circumstanțele speței și cele ale cauzelor *Donovan* sau *Brown*; în rezultat, Dna Wilson nu doar a fost de acord cu actele comise de acuzat, dar ea a fost instigatoarea. Acuzatul nu avuse nici o intenție agresivă (...)

(...)

Noi nu credem că suntem în drept să presupunem că practicile acuzatului și a soției sale erau într-un mod oarecare mai periculoase sau mai dureroase decât tatuajul (...)

Practicile urmate în mod privat la domiciliul conjugal, la bună lor voință, de către soț și soție nu constituie în opinia noastră un obiect de anchetă penală, și încă mai puțin de urmărire penale.”

B. *Infrațiuni împotriva pudorii publice*

31. Întreținerea unei „case de toleranță” constituie o infracțiune în conformitate cu dreptul continental (*common law*). O casă de toleranță este definită ca

„un local unde nu există restrângeri a moralității, întreținută într-o modalitate contrară legii și ordinii publice. Localul trebuie să fie într-o anumită măsură „deschis”, dar nu neapărat tuturor. (...) În cazul în care se pretinde că au fost comise sau observate acțiuni indecente în localuri care ar putea fi locuri de desfrâu, trebuie să fie demonstrat că actele practicate sau expuse vederii sunt de așa natură încât dacă ar avea loc în public. a) ar fi elemente ale unei infracțiuni împotriva pudorii publice, sau b) ar tinde spre corupere sau depravare, sau c) ar viza într-o altă modalitate să prejudicieze interesul general, astfel fiind necesară condamnarea și sancționarea lor” (*Archbold's Criminal Pleading, Evidence and Practice* 1996, cap. 20, pag. 224).

PROCEDURA ÎN FAȚA COMISIEI

32. Dnii Laskey, Jaggard și Brown au sesizat Comisia la 14 decembrie 1992. Invocând articolele 7 și 8 din Convenție, ei s-au plâns de faptul că condamnarea lor rezulta dintr-o aplicare a dreptului penal pe care ei nu au putut-o prevedea și care, în orice caz, constituia o ingerință ilegală și nejustificată în exercitarea dreptului lor la respectarea vieții private.

33. La 18 ianuarie 1995, Comisia a declarat cererile (nr. 21627/93, 21826/93 și 21974/93) admisibile în ceea ce privește plângerea în baza articolului 8 din Convenție. În raportul său din 26 octombrie 1995 (articolul 31), ea și-a exprimat avizul, cu unsprezece voturi împotriva la șapte, că nu a avut loc o încălcare a acestei dispoziții.

Textul integral al avizului său și două opinii separate care îl însoțesc figurează în anexa la prezenta hotărâre*.

CONCLUZIILE PREZENTATE CURȚII

34. La audiere, Guvernul a invitat Curtea să se alăture avizului majorității Comisiei, care a considerat că în cauză nu a avut loc încălcarea Convenției.

Reclamanții, din partea lor, au invitat Curtea să examineze situația fiecăruia dintre ei bezându-se pe faptele recunoscute și pe pedepsele corespunzătoare și să conchidă încălcarea dreptului la respectarea vieții lor private, garantat de articolul 8 din Convenție, care cuprinde exprimarea persoanelității pe plan sexual.

ÎN DREPT

CU PRIVIRE LA ÎNCĂLCAREA PRETINSĂ A ARTICOLULUI 8 DIN CONVENȚIE

35. Reclamanții afirmă că urmărirea îndreptată împotriva lor și condamnarea lor pentru leziunile corporale provocate în cadrul practicilor sadomazohiste între adulți, care și-a exprimat asentimentul, au încălcat articolul 8 al Convenției, formula astfel.

„1. Orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a domiciliului său și a corespondenței sale.

2. Nu este admis amestecul unei autorități publice în executarea acestui drept decât în măsura în care acest amestec este prevăzut de lege și dacă constituie o măsură care, într-o societate democratică, este necesară pentru securitatea națională, siguranța publică, bunăstarea economică a țării, apărarea ordinii și prevenirea faptelor penale, protejarea sănătății sau a moralei, ori protejarea drepturilor și libertăților altora..”

Nici unul dintre cei înfățișați în fața Curții nu a contestat faptul că urmărirea penală angajată împotriva reclamanților, care au avut drept rezultat condamnarea lor, constituiau o „ingerință a unei autorități publice” în dreptul lor la respectarea vieții lor private. De asemenea, toți au admis că această ingerință era „prevăzută de lege”. În afară de aceasta, Comisia și reclamanții erau de acord cu afirmația Guvernului conform căreia ingerința urmărea un scop legitim, mai exact „protejarea sănătății sau a moralei, conform termenilor celui de-al doilea paragraf al articolului 8.

* *Nota grefierului.* Din considerente de ordin practic, el este inclus doar în varianta imprimată a hotărârii. Dar oricine îl poate obține la grefă

36. Curtea a menționat că orice practică sexuală întreprinsă cu ușile închise nu ține neapărat de domeniul articolului 8. În speță, reclamantii au recurs benevol la acțiuni sado-mazohiste în scopul satisfacerii plăcerilor sexuale. Nu există nici o îndoială că tendințele și comportamentul sexual se raportează la un aspect intim al vieții private (vezi, *mutatis mutandis*, hotărârea Dudgeon c. Regatului Unit din 22 octombrie 1981, seria A nr. 45, pag. 21, § 52). Totodată, la aceste acte a participat un număr considerabil de persoane, care presupuneau în special recrutarea de noi „membri”, punerea la dispoziție a mai multe „odăi” echipate special și înregistrarea numeroaselor casete video distribuite printre „membrii” în cauză (paragrafele 8 și 9 de mai sus). Este deci permis de a ne întreba, având în vedere circumstanțele particulare a speței, dacă practicile sexuale ale reclamantilor se referă pe deplin la noțiunea de „viață privată”.

Totodată, deoarece nici unul din cei înfățișați înaintea Curții nu au contestat acest subiect, Curtea nu a considerat de cuviință să-l examineze din propria sa inițiativă. Deci, pornind de la postulatul că urmărirea angajată împotriva reclamantilor și condamnarea lor au constituit o ingerință în viața lor privată, ea va examina dacă aceasta era „necesar într-o societate democratică” în sensul celui de-al doilea paragraf al articolului 8.

„Necesară într-o societate democratică”

37. Reclamantii afirmă că ingerința în cauză nu putea fi considerată ca „necesară într-o societate democratică”. Guvernul și majoritatea Curții nu au fost de acord cu acest argument.

38. În sprijinul argumentării sale, reclamantii au pretins că toate persoanele care au participat la reuniunile cu caracter sado-mazohist erau adulți care și-au exprimat asentimentul; că ele erau selectate cu atenție și erau alese doar cele care manifestau, la rândul său, tendințe sado-mazohiste; că publicul nu era martorul acestor acte și că nu exista nici un risc și nici o probabilitate că ar putut deveni; că nu a vut loc nici o leziune gravă sau permanentă, nici o infecție în rezultatul rănilor, și nu a fost necesar nici un tratament medical. În afară de aceasta, poliția nu a primit nici o plângere, dar întâmplător cunoștea despre practicile reclamantilor (paragraful 8 de mai sus).

Reclamantii considerau că riscurile de vătămări grave sau corupție erau simple presupuneri. În cazul în care au apărut probleme de morală publică – avându-se în vedere condamnarea Dlui Laskey pentru întreținerea unei case de toleranță și pentru posedarea unei fotografii indecente a unui copil (paragraful 11 de mai sus) – ele au fost examinate din punctul de vedere al dispozițiilor relative la delictelor sexuale pertinente, și pedepsite în modul convenit. Oricum, aceste chestiuni nu făceau parte din cadrul cauzei deferite Curții.

39. Reclamantii susțin că cauza lor ar trebui considerată ca raportându-se mai curând la chestiuni de exprimare sexuală, decât la violență. În aceste condiții, frontiera dincolo de care asentimentul nu constituie un mijloc de apărare în caz de prejudiciu corporal nu se poate situa decât la nivelul vătămarilor grave provocate în mod voluntar sau prin neglijență.

40. Pentru Guvern, Statul era în drept să pedepsească actele de violență de tipul celor pentru care reclamantii au fost condamnați, care nu pot fi calificate ca fiind lejere sau temporare, indiferent de asentimentul victimei. De fapt, în circumstanțele cauzei, unele din aceste acte puteau foarte bine să se compare cu „torturi genitale” și nu am putea spune că un Stat contractat era obligat să tolereze acte de tortură sub pretextul că ele sunt comise în cadrul unei

relații sexuale consimțite. Statul este cel mai abilitat să interzică anumite practici din cauza pericolului potențial pe care îl reprezintă.

Guvernul afirmă în plus că dreptul penal trebuie să încerce să deturneze unele tipuri de comportament din motive de sănătate publică, dar și din considerente mai generale de ordin moral. În această privință, acetele de tortură – de tipul celor din speță – pot fi de asemenea interzise deoarece ele atentează la respectul reciproc al ființelor umane. În orice caz, chestiunea rolului asentimentului în penal denotă o mare complexitate și Statele contractante trebuie să beneficieze de o amplă marjă de apreciere pentru a lua în conderare toți factori de ordine publică.

41. Comisia a menționat că vătămrile provocate, sau susceptibile de a fi, prin actele reclamantilor nu erau nesemnificative nici prin natura lor, nici prin gravitate și că comportamentul în cauză purta incontestabil un caracter extrem. Statul deci nu a depășit marja sa de apreciere protejând cetățenii săi de un risc real de prejudicii corporale sau vătămări grave.

42. Conform jurisprudenței stabilite a Curții, noțiunea de necesitate implică o ingerință fondată pe o necesitate socială imperioasă, și în special proporțională cu scopul legitim urmărit; pentru a se pronunța asupra „necesității” unei ingerințe, Curtea ține cont de marja de apreciere lăsată autorităților naționale (vezi în special hotărârea Olsson c. Suediei (nr. 1) din 24 martie 1988, seria A nr. 130, pag. 31-32, § 67). Decizia acestora din urmă rămâne să fie supusă controlului Curții, care va verifica conformitatea sa cu exigențele Convenției.

Amploarea marjei de apreciere nu este aceeași pentru toate cauzele, dar variază în funcție de context. Printre elementele pertinente figurează natura dreptului convențional pus în joc, importanța sa pentru individ și genul activităților în cauză (vezi hotărârea Buckley c. Regatului Unit din 25 septembrie 1996. *Report of Judgment and Decisions* 1996-IV, pag. 1291-1292, § 74).

43. Curtea consideră că unul din rolurile incontestabile ale statului este reglementarea, prin intermediul dreptului penal, practicilor care antrenează prejudicii corporale. Faptul că aceste acte sunt comise într-un cadru sexual sau de altă natură nu schimbă nimic.

44. Determinarea nivelului prejudiciului tolerat de lege în cazul în care victima și-a exprimat asentimentul revine în primul rând Statului vizat de oarece miza este legată, pe de o parte, de considerentele de sănătate publică și pe efectul de descurajare al dreptului penal în general și, pe de altă parte, de libera alegere a individului.

45. Reclamantii au subliniat că în speță, practicile litigioase se refereau la morala privată, care nu intra în domeniul de intervenție a Statului. În opinia lor, capetele de urmărire și condamnare se refereau în exclusivitate la un comportament sexual privat.

Curtea nu a fost de acord cu acest argument. Rezultă evident din faptele stabilite de către jurisdicțiile interne că practicile sadomazohiste ale relamanților au antrenat leziuni sau vătămări de o anumită gravitate și nu doar legeră sau temporare. Aceasta este suficient pentru a face o distincție între cauza prezentă și cauzele anterioare examinate de către Curte, care au examinat acte homosexuale pe care le practicau în mod privat adulții, care și-a exprimat asentimentul, și nu prezentau o asemenea trăsătură (hotărârea Dudgeon menționată mai sus,

hotărârea Norris c. Irlandei din 26 octombrie 1988, seria A nr. 142, și hotărârea Modinos c. Ciprului din 22 aprilie 1993, seria A nr. 259).

46. Curtea, cu atât mai mult nu a fost de acord cu argumentul reclamanților conform căruia ei nu trebuiau să constituie obiectul urmăririlor deoarece vătămarilor lor nu erau grave și că nu au avut nevoie de un tratament medical

Pentru a decide de a începe sau nu urmărire, autoritățile Statului erau în drept să țină cont nu doar de gravitatea prejudiciilor real cauzate – considerate importante după cum a fost indicat mai sus – dar de asemenea, după cum a declarat Lordul Jauncey of Tullichettle (paragraful 21 de mai sus), prejudiciul potențial indispensabil actelor în cauză. În această privință, Curtea reamintește că pentru Lordul Templeman, acestea din urmă prezentau „riscuri imprevizibile” (paragraful 20 de mai sus).

47. Reclamanții susțin în plus că ei au constituit obiectul urmăririlor parțial din cauza prejudiciului autorităților împotriva homosexualilor. Ei se sprijină pe decizia recent adoptată în cauza Wilson (paragraful 30 de mai sus) în care, în opinia lor, un comportament similar din partea unui cuplu heterosexual nu a fost considerat că merită o sancțiune penală.

Curtea nu vede nici un element în susținerea alegațiilor reclamanților, nici în conducerea procedurii îndreptate împotriva lor, nici în hotărârea Camerei lorzilor. În această privință, ea reamintește că judecătorul fondului, pronunțând verdictul, a declarat că „comportamentul ilegal cu care a fost sesizat tribunalul a fost examinat în paralel în cadrul urmăririlor îndreptate împotriva heterosexualilor sau bisexualilor care îl practicau” (paragraful 11 de mai sus).

Pe deasupra, rezultă clar din hotărârea Camerei lorzilor că avizul majorității membrilor săi se baza pe caracterul extrem de practic în cauză și nu pe tendințele sexuale ale reclamanților (paragrafele 20 și 21 de mai sus).

În orice caz, ca și Curtea de apel, Curtea consideră că circumstanțele cauzei Wilson nu sunt deloc comparabile prin gravitate cu cele din speță (paragraful 30 de mai sus).

48. Prin urmare, Curtea consideră că motivele avansate de către autoritățile naționale pentru a justifica măsurile luate față de reclamanți erau pertinente și suficiente în scopurile articolului 8 § 2.

49. Rămâne de a determina dacă aceste măsuri erau proporționale cu scopul(-rile) legitim(-e) urmărit(-e).

Curtea menționează că acuzațiile de leziuni corporale erau numeroase și se refereau la practici ilegale care se desfășurau mai multe de zec ani. Or, în timpul urmăririlor au fost selectate doar un număr mic dintre acuzații. Ea notează în plus că Curtea de apel, recunoscând că reclamanții ignorau caracterul delictuos al acțiunilor sale, le-a redus pedeapsa (paragrafele 15-17 de mai sus). În aceste condiții, ținând cont de faptul că infracțiunile comise de către reclamanți prezentau un anumit caracter de organizare, măsurile luate împotriva lor nu putea fi considerate va neproporționale.

50. Pe scurt, Curtea consideră că autoritățile naționale erau în drept să considere că urmărirea angajate împotriva reclamanților și condamnarea lor erau măsuri necesare într-o societate democratică pentru protecția sănătății în sensul articolului 8 § 2 din Convenție.

51. Având în vedere această concluzie, Curtea, la fel ca Comisia, nu consideră necesar de a examina dacă amestecul în exercitarea de către reclamanți a dreptului la respectarea vieții lor private putea fi justificat de către protecția moralei. Această constatare nu trebuie totuși să fie interpretată ca punând în cauză dreptul Statului de a încerca să deturneze îndeplinirea actelor de acest fel în numele moralei.

PENTRU ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE,

Hotărăște că nu a avut loc încălcarea articolului 8 din Convenție.

Alcătuită în franceză și în engleză, apoi pronunțată în ședință publică la Palatul Drepturilor Omului, la Strasbourg, la 19 februarie 1997.

Semnat: Rudolf Bernhardt
Președinte

Semnat: Herbert Petzold
Grefier